

Veřejné zakázky: hodnocení nabídek

Author: Tomáš Běhounek, David Fechtner | Published: 29.09.2010

V souvislosti s novelizací právní úpravy veřejných zakázek následující text už odpovídá novému znění zákona o veřejných zakázkách, který je účinný od 15. září tohoto roku.

Otevírání obálek

Otevírání obálek představuje formalizovaný proces kontroly úplnosti nabídky, kterého se účastní zadavatel či jím stanovená komise a eventuálně zástupci jednotlivých uchazečů. Uchazeči mají právo se zúčastnit procesu otvírání obálek. Zadavatel či komise v této fázi nejsou oprávněni zkoumat obsah daných podkladů. Kontrola se tak vztahuje jen na formální náležitosti nabídky, např. zda je podána v požadovaném jazyce (nově je stanovena výjimka pro slovenštinu; k dokladům ve slovenském jazyce již nemusí být připojen úředně ověřený překlad), zda je podepsaná a úplná. Nabídka, která neobsahuje veškeré předepsané podklady, je samozřejmě vyřazena.

Závěrem otvírání obálek sdělí zadavatel, popř. komise přítomným informace o uchazečích, informaci o tom, zda nabídka splňuje zákonné požadavky a - nově - také povinně informaci o nabídkové ceně. Byl tedy odstraněn dosavadní velmi kritizovaný stav, kdy se uchazeči většinou nedozvěděli cenu nabídnutou jejich konkurencí, což přispívalo ke spekulacím o nekalém jednání při výběru nejlepší nabídky.

Přestože se v případě otvírání obálek jedná o víceméně mechanický proces, setkáme se zde i s vážným pochybením zadavatelů, které často vede k neoprávněnému vyřazení jednotlivých uchazečů.

V takové situaci se nacházel i uchazeč o dodávku lékařských přístrojů do Fakultní nemocnice Hradec Králové. Jeho nabídka byla vyřazena proto, že dodávku chtěl plnit sám, ačkoliv zadávací dokumentace vyzývala k předložení seznamu dodavatelů, s jejichž pomocí chtějí uchazeči uskutečnit plnění. Zadavatel v rámci otvírání obálek rozhodl, že nabídku společnosti z důvodu neúplnosti vyřazuje. V následném řízení však Úřad pro ochranu hospodářské soutěže konstatoval porušení povinnosti zadavatele po otvírání obálek. Hodnocení takových kritérií není v žádném případě součástí procesu otvírání obálek. Jiný zadavatel se dopustil porušení zákona tím, že nezveřejnil protokol o otvírání obálek, který je povinen vyhotovit.

Posouzení nabídek

V rámci posouzení nabídek zadavatel za asistence hodnotící komise, kterou je povinen ve většině případů za tím účelem zřídit, posuzuje nabídky uchazečů z hlediska naplnění zadávacích podmínek, tj. zákonných požadavků a požadavků zadavatele. Zadavatel zároveň posoudí, zda uchazeč nepodal nabídku, která je v

rozporu s platnými právními předpisy. Nabídky, které tyto požadavky nesplňují, jsou okamžitě vyřazeny.

Cílem posouzení nabídek však stále ještě není jejich věcné hodnocení, či dokonce hodnocení profesní úrovně jednotlivých uchazečů. Nejen příslušná právní úprava, ale i praxe totiž vyžadují striktní rozlišování mezi požadavky na kvalifikaci a hodnotícími kritérii. Na základě hodnotících kritérií sestaví zadavatel přehled s nejuvhodnější nabídkou v čele. Na základě požadavků na kvalifikaci lze pouze konstatovat, zda uchazeč příslušnou kvalifikaci splnil či nesplnil. Uchazeči, kteří kvalifikační předpoklady splnili, si jsou před hodnocením nabídek rovni.

Součástí posouzení nabídek je též posouzení výše nabídkové ceny. V případě, že nabídková cena je ve vztahu k předmětu dané veřejné zakázky mimořádně nízká, je povinna hodnotící komise si vyžádat od uchazeče zdůvodnění. Zákon nestanoví žádné „tvrdé“ kritérium pro to, co se rozumí mimořádně nízkou nabídkovou cenou, ani jak musí být odůvodněna. Pokud nestanoví hodnotící komise jinak, má takový uchazeč šibeniční lhůtu pro poskytnutí odůvodnění - tři pracovní dny. Pokud takovou povinnost nesplní, je jeho nabídka vyřazena.

Cílem právní úpravy mimořádně nízké nabídkové ceny je zamezení dumpingu v rámci veřejných zakázek, případně zabránění pozdějšímu nezákonnému navyšování ceny. Zároveň však stejná právní úprava umožňuje vyřadit uchazeče, kteří sice v porovnání s konkurencí nabídnou podstatně nižší cenu, avšak nikoli na úkor kvality plnění. Oprávněnost ustanovení o mimořádně nízké ceně byla a stále je často skloňována a kritizována s odkazem na celosvětovou krizi. Uchazeči totiž v posledních dvou letech nejednou prokázali, že jsou schopni poskytovat stejná plnění i za 70 - 80 % původních cen.

Za zmínku stojí zejména veřejná zakázka vypsána Fakultní nemocnicí Motol, v rámci které byla výsledná smlouva na telekomunikační služby uzavřena za cenu odpovídající cca 10 % původní předpokládané hodnoty.

Hodnocení nabídek

Řádné a úplné nabídky uchazečů, kteří splnili zejména kvalifikační předpoklady stanovené zákonem a zadávací dokumentací, jsou hodnotící komisí hodnoceny podle předem stanovených hodnotících kritérií. Zadavatel zvolí jako hodnotící kritérium ekonomickou výhodnost nabídky nebo nejnižší nabídkovou cenu. V případě, že se zadavatel rozhodl pro kritérium ekonomické výhodnosti nabídky, je dále povinen tuto blíže konkretizovat dílčími hodnotícími kritérii (např. nabídková cena, technická úroveň nabízeného plnění či provozní náklady předmětu plnění), kterým přidělí příslušnou váhu.

Kritéria pro hodnocení nabídek musí být zvolena tak, aby uchazeči věděli, jak mají zpracovat nabídku a na co se mají zaměřit. Hodnotící kritéria však musí zejména dostatečně přesně konkretizovat požadavky zadavatele.

Opakovaně tedy Úřad pro ochranu hospodářské soutěže rozhoduje o tom, že kritéria, podle kterých bude nabídky hodnotit, musí být předem jasně specifikována. Jako neakceptovatelná byla označena kritéria „referenční zakázky v daném segmentu staveb“, „kvalita předložené nabídky“, „výše záruky po dobu realizace stavby“, „projekt organizace výstavby“, a to bez toho, aby tato kritéria byla blíže specifikována, a obsahovala tedy bližší určení toho, co chce zadavatel hodnotit.

Podobně Úřad pro ochranu hospodářské soutěže požaduje, aby se zadávací podmínky vztahovaly k předmětu realizace veřejné zakázky. Takovými podmínkami nejsou požadavky na „kroužkovou vazbu“ či počet vyhotovení podané nabídky.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže zrušil i zadávací řízení vyhlášené Českou poštou na nákup dodávkových automobilů z toho důvodu, že si pošta v zadávacích podmínkách stanovila, že v rámci plnění jednotlivých zakázek zadávaných na základě rámcové smlouvy se mohou měnit požadavky na technické

parametry kupovaných vozů. Fakticky si tak vyhradila právo odebírat i vozidla jiných parametrů, než která byla vymezena v zadávací dokumentaci, což je v rozporu se zákonem.

Hodnocení nabídek je pak uzavřeno výběrem nejvhodnější nabídky. Zadavatel je povinen odeslat oznámení o výběru nejvhodnější nabídky do 5 pracovních dnů po rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky všem uchazečům, kteří nebyli ze zadávacího řízení vyloučeni.

V případě, že některý z uchazečů nepodal námitky proti úkonům zadavatele či Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nezačal řízení o přezkoumání úkonů zadavatele (k těmto institutům viz blíže příští článek), může být mezi zadavatelem a vítězným uchazečem, tj. uchazečem, který poskytl zadavateli celkově nejvhodnější nabídku, uzavřena smlouva o veřejné zakázce.

Autoři pracují pro advokátní kancelář bnt - pravda & partner.

29.09.2010 09:19, Tomáš Běhounek, David Fechtner